

Kucza Péter

Munkásságának a Tápó mente szempontjából kiemelkedő fontosságú részét képezik 1995 óta írt, szerkesztett illetve társszerkesztett könyvei. Ezen művekben Nagykatán és a Tápó-vidék kor-, ipar-, helytörténeti és képzőművészeti értékeit többszörösen ellenőrzött történeti hűséggel, pontos adatokkal, saját dokumentum- és páratlan fotó és képeslap gyűjteményének illusztrálásával mutatja be. (Tarnavölgyi László)

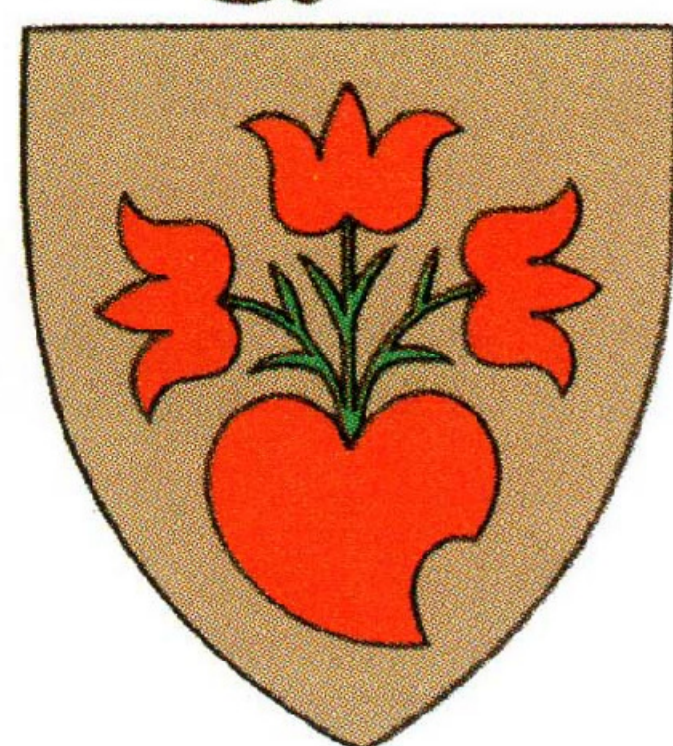
1996-ban Pro Urbe kitüntetésben részesült.

2022-ben Diszpolgári címet kapott.

2020-ban Tápó mentéért díjat kapott

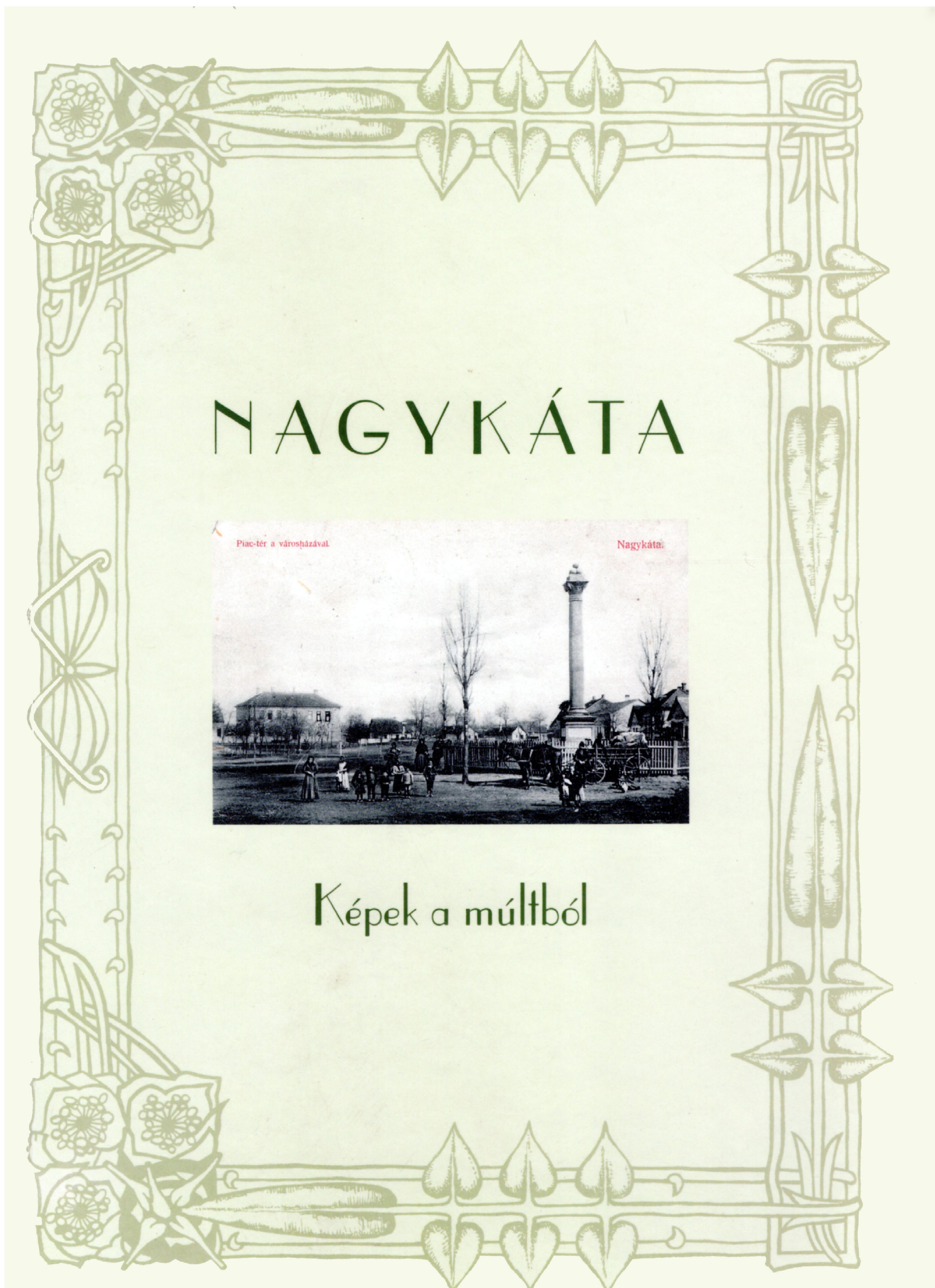
1995

Nagykatán

Válogatás hagyományőzők, helytörténészek, lokálpatrióták munkáiból, gyűjtéseiből.

Buzini gróf Keglevichék Nagykatán

NAGYKÁTA

Képek a múltból

8

8-11. Nagykatán egyetlen kastélyát a gróf Keglevich-család építtette a XIX. század elején.

A század végére a család anyagi helyzete megromlott, és birtokaik egy részének eladására kényszerültek, beleértve a nagykatáni kastélyt is. Ezt szerette volna a város megvásárolni, hogy teljesen leromlott középületeiből a hivatalokat ide költöztesse, de nem volt elég pénze. A kastély Giergl Kálmán budapesti műépítész tulajdonába került, aki nemcsak a nagykatáni építkezések terveinek elkészítésében jeleskedett, hanem részt vett a budapesti bérházak felújításában is. Ezen a téren komoly sikereket ért el, és országos hírnévre tett szert. Öfelsége bérházainak építéséért a Ferenc József-rend Lovagkeresztjével tüntették ki.

9

10

Nem csak a középületek voltak fontosak számára, hanem a kastély is. Teljes felújítást végeztetett el rajta. A hozzátartozó területen gyönyörű parkot hozott létre, amelyet szobrokkal díszített. A bejárat felőli részen a hivatását jelképező szobor állt, amely egy kislányt ábrázolt, kezében körzővel és palettával. Az épület másik oldalán, a parkban egy szifon csodálatosan megformált szobra volt.

Giergl Kálmán 1903 áprilisában befejezte nagykatáni munkáit, és Budapestre költözött.

Az új tulajdonos fái Fáy Margit úrnő lett, aki májusban már birtokba is vette a kastélyt. Nagy tervei voltak az épület átépítésére és bővítésére vonatkozóan, de ezek nem valósultak meg, mert ismeretlen okok miatt – aránylag gyorsan – az évtized végére eladta a városnak.

Ide költözött a főszolgabírói hivatal, és itt kapott helyet az úri kaszinó is.

Mint érdekességet említem meg, hogy a parkban már 1910. május elsején tenispályát avattak.

11

»xxvi«

12

12. A római katolikus templom bővítése

1903 elejére már közel tízezerre növekedett Nagykatán lakosainak száma, amelynek túlnyomó része római katolikus vallású volt. A 6. számú képen látható kis templom már nem tudta befogadni az istentiszteletre összegyűlt híveket, így dr. Kazaly Imre plébános – aki már 1893. október 1. óta volt Nagykatán –, valamint Thury Károly káplán házról házra járva elkezdtek a gyűjtést, hogy a hivatalos pénzforrásokkal együtt előteremtsék a bővítéshez szükséges mintegy 35.000 koronát.

1903 tavaszára megteremtették az átépítés anyagi feltételeit. A terveket Giergl Kálmán készítette. A tervekben a váci püspök építésze apró változtatásokat eszközölt. Ezek után 1903. május 5-én elkezdődött az épület oldalsó részének bontása. A munkálatokat Proszl János budapesti építőmester vezette.

Az új falakhoz szükséges alapok ásása közben több mint száz ember földi maradványaira, valószínűleg az 1730-as években dűlt pestisjárvány áldozatainak tömegsírjára bukkantak.

Az építkezés ideje alatt egy 2000 koronás adományt kapott a hitközség, és ez lehetővé tette a torony – addig reménytelennek látszó – átépítését is. A torony bontásakor, amikor leemelték a gömböt a kereszttel, váratlan dolog történt. A gömbben egy olajos papírra írt feljegyzést és egy nyomtatott énekfüzetet találtak. Az énekfüzet Nagykatán mezőváros fogadalmi éneke a Boldogságos Szűz Anyához az 1793. évből, a feljegyzés pedig a következőket tartalmazza:

„Nagykatán, szeptember hó 13. 1863.

Az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Mi alulírottak mi hátrahagyjuk ezen oklevelünket az utánunk élő nemzedék tudomására és emlékére avégett, hogy az utókornak átadassanak azok nevei, akik jötevői voltak időnkben ezen szentegyháznak ténykedői és előmozdítói ez ezen évben eszközölt templom kijavításának és felélesztésének, nemkülönb, kik előjárói voltak a községnek, vagy oly személyek, melyek megérdemlik az utókornak háládatos megemlékezését. Ezidő szerint voltak:

Püspök: Méltóságos Peitler Antal József úr,
Patrónus: Méltóságos Buzini gróf Keglevich Béla úr,
Plébános: Bogdy Pál, Káplán: Udvardy Antal, Kántor: Rigó Dániel,
Jegyző: Grimm Jakab, Btró: Lendvai János, Építőmester: Csordás József.
A szentegyházat a Méltóságos Patrónus úr egészen kijavíttatta az új toronnyal együtt 4000 ausztriai forintért. Mindent az Isten nagyobb dicsőségére!
Dicséretessék a Jézus Krisztus. Örökké Ámen.”

A barokk stílusú belső építészeti munkákat és az épület festését – beleértve a freskókat is – Komáromy László, budapesti műaltárépítő és festő készítette.

»xxvii«